

# Historiken kring



## A-provsverksamheten för retriever

*Text Gunnar Petersson Foto: Eva Bergholtz*

En händelse i slutet av 60-talet kom att bli upptakten till att klubben införde en kompletterande provform där retrievern provades under praktisk jakt.

Vid en klappjakt i Södermanland tjänstgjorde ett antal retriever som apportörer. Hundarna var väl meriterade på jaktprov av det slag som i dag benämns B-prov. Man noterade därvid att någon eller några av hundarna inte uppträdde som de rutinerade apportörer som man förväntat vid apportering av varmt och kanske ännu levande vilt, trots sina meriter. Händelsen kom till SSRKs kännedom och resulterade i att man med benäget bistånd från Lambert von Essen snabbt utarbetade en kompletterande provform som kallades klappjaksprov och som senare ändrade namn till praktiskt jaktprov. Provformen fastställdes av SKK 1969 och var öppen för hundar som tilldelats 1:a pris i elitklass vid B-prov och utgjorde då som nu en merit för jaktprovskampionat.

Därmed hade klubben fått sitt första A-prov för retriever. Jag misstänker att några läsare reagerar när jag kallar det praktiska jaktprovet för A-prov men jag följer därvid bara SSRKs fastställda nomenklatur från fullmäktigemötet år 2002, som för övrigt överensstämmer med internationell terminologi i den engelskspråkiga världen. I protokoll från nämnda fullmäktigemöte kan utläsas att A-prov är beteckningen för jaktprov på varmt vilt och att B-prov är beteckningen för jaktprov på kallt vilt. Begreppet A-prov är således inte kopplat till vare sig provform eller ras- eller rasgrupp på annat sätt än att provet genomförs som praktisk jakt. Fortfarande hör man också att begreppet Field trial omnämns såsom en provform för retriever trots att det bara är det engelska

ordet för jaktprov utan koppling till ras eller rasgrupp eller provform.

Vilken slutsats kan vi då dra av ovanstående berättelse om A-provens tillkomst och behovet av ett prov grundat på praktisk jakt?

SSRK drog snabbt den slutsatsen att en artificiell provform (= B-prov) inte i alla delar testar en jakthunds alla funktioner och egenskaper och att ett slutligt test under praktisk jakt är nödvändigt för att säkerställa kvaliteten hos en jaktprovskampion.

### **A-prov, kkl och ekl**

Det verkliga genombrottet för det vi i dag kallar A-provsverksamheten kom sent in i klubbens jaktprovsvksamhet och som ett resultat av Jaktkassans fleråriga pionjärbete. Om detta kunde vi läsa i föregående nummer av Apportören i Lasse Johnssons artikel Jaktretrievern i Sverige och behöver inte upprepas här. Låt mig dock göra det

påpekandet att det inte enbart innebar en ny provform enligt i huvudsak brittisk modell utan också medförde en ökad kunskap om brittisk jakt- och jakthundskultur och hur man ser på de grundläggande egenskaperna och funktionerna hos retrieverraserna i rasernas hemland.

Ett ökat intresse att besöka jaktprov i Storbritannien bidrog också till ett kunskapslyft och en strävan att efterlikna allt brittiskt på ett sätt som nästan kan beskrivas som en livsstil. Ett B-prov kan heller aldrig ersätta ett A-prov som känslomässig upplevelse.

De första officiella provreglerna för varmviltsprov i kkl (kvalificeringsklass) och ekl (elitklass) antogs av SSRK 2002 och började tillämpas 2003. I sammanhanget skall dock påpekas att vi då redan arrangerat fem internationella prov på varmt vilt enligt FCI:s regelverk som inte alltför mycket avviker från vårt eget.

De svårigheter som är förenat med varmviltsprov är av flera slag. Medan B-proven kan anordnas i stort sett över hela landet så är A-proven begränsade till de områden där utsättning av vilt sker. Vi kan inte styra över verksamheten alls på samma sätt som vid B-proven om vi inte vill köpa egna jakter och där sätter ekonomin stopp. Vi kan kort sagt inte tillhandahålla tillräckligt antal provtillfällen för att möta efterfrågan.

Det krävs också diplomati vid kontakterna med jaktarrangörerna och att de som normalt medverkar med sina hundar vid lämpliga jakter också ägnar en tanke på att klubben behöver provtillfällen.

En påtaglig förändring av jakterna på drivna fåglar är en ökad övergång från fasan till and, vilket delvis ger provet en annan karaktär. Det finns överhuvudtaget en stor osäkerhet över hur aktuella jaktformer kommer att utvecklas i framtiden och det är något som vi får lära oss att leva med.

## Tollingjaktprov

Det senaste tillskottet av provformer inom SSRK är den för Nova Scotia duck



tolling retriever som på relativt kort tid etablerat sig som en ny frisk provform. Rasen kom till Sverige 1984 och tollaren har en helt annan bakgrund än de brittiska retrieverraserna. Likväl provades rasen vid våra jaktprov utformade för de brittiska raserna och det är inget konstigt i det. Låt mig påminna om att under åren 1945–1957 provades såväl retrieverraserna som wachtelhunden efter spanielregler och för wachtelhundens del gällde spanielreglerna en bit in på 90-talet. Det är inte rimligt att utveckla egna provformer för raser som representeras av ett litet antal individer om det redan finns någorlunda närliggande provformer att utnyttja. Det är däremot av största vikt att de enskilda hundägarna och framför allt uppfödarna är medvetna om den egna rasens särdrag och drar rimliga slutsatser av provresultaten. För övrigt är de vanliga retrieverproven fortfarande öppna för tollare även om meriter från dessa inte längre är championatsgrundande.

I sammanhanget kan nämnas att SKK i mars 1986 fastställde att tollaren skulle tillhöra SSRK men uppmanade också SSRK att utarbeta förslag till championat- och jaktprovsregler anpassade till rasen och att i avvaktan på dessa rasen ej skulle kunna tilldelas championat.

Mot detta invände SSRK i september 1986 att SKK borde upphäva sitt

beslut från mars och att jaktprovs- och championatregler för retriever även skulle omfatta tollare och så blev också SKKs beslut. I princip delar jag SKKs uppfattning att rasen borde ha sin egen provform men finner det ändå rimligt att utnyttja befintlig provform tills vidare. Det fanns vid den aktuella tidpunkten ingen kunskap tillgänglig om hur ett sådant prov skulle utformas.

Rasklubben som bildades 1986 har gjort en stor insats för att driva utvecklingen framåt mot ett rasspecifikt prov och står därmed för en pionjärgärning som klubben har all heder av. I sammanhanget måste man påminna om att det inte funnits någon provform från rasens hemland att utgå från och anpassa. Man har helt enkelt fått börja från noll. Under hela 90-talet arbetades mer eller mindre intensivt med att utveckla en provform anpassad för rasen och i detta arbete medverkade naturligtvis rasklubben och dess medlemmar men också SSRK och Jaktprovsdomarföreningen. Skall man nämna någon enskild jaktprovsdomare så vill jag nämna Erik Björne som lade åtskillig energi och engagemang med att stödja klubben i detta arbete.

År 1997 anordnades det första inofficiella tollingjaktprovet i Trollebo utanför Vetlanda och 2003 fastställde Tollarklubbens styrelse inofficiella provregler för rasen.

År 2007 kom de första officiella jaktprovsbestämmelserna antagna av SSRK och fastställda av SKK. Provet omfattade då nybörjarklass, öppen klass och praktiskt jaktprov. De nu gällande bestämmelserna från 2012 innehåller också en elitklass och kommer att gälla t.o.m 2016. Förslag till nya bestämmelser från 2017 är redan antagna av SSRK och kommer att föreläggas SKK för fastställande. Ett antal hundar har nu också provats vid praktiska jaktprov och dessa har givit värdefulla erfarenheter hur man bäst arrangerar och genomför prov vid praktisk jakt. Här måste dock SSRK bli betydligt bättre på att bereda provmöjlighet för en skara hundar som successivt meriterar sig för provformen.

I huvudsak har det varit hundägarna själva som fått anskaffa mer eller mindre lämpliga provtillfällen.

Det finns naturligtvis åtskilligt mer att säga om det historiska skeendet bakom tollingprovets utveckling men jag nöjer mig här med att konstatera att Tollarklubben har gjort ett storstilat arbete med att utveckla jaktprovsvksamheten så att den i dag är världsledande i sitt slag.

### **Avslutning**

Med detta avslutar jag min redogörelse för jaktprovets historia och utveckling under de 70 år som SSRK existerat. Det bör betonas att det är min bild av ske-

endet och att andra kanske skulle valt att utforma berättelsen på annat sätt.

Det har varit ett nöjsamt uppdrag men därför inte helt lätt. För min del har svårigheterna främst varit att begränsa ämnet till just det historiska skeendet utan att halka in på intressanta utläggningar om olika provformers värde och provens egentliga ändamål. Kunskapen om jaktegenskapers ärftlighet och arvbarhet är t ex en försummad del av SSRKs program.

Jag har således bemödat mig att hålla mig till ämnet men utesluter inte att återkomma i en eller annan form när väl jubileumsåret är till ända och då behandla frågor som rör den framtida utvecklingen. ■